

Previdno pri **PREPOZNAVANJU MELANOMA** s pametnimi telefoni

Pišeta: asist. **Aleksandra Dugonik**, dr. med., spec. dermatovenerologije, dr. **Bogdan Dugonik**, univ. dip. inž. el.

Danes mobilni telefoni prepoznavajo našo kožo, a pri tem ne morejo nadomestiti znanja in izkušenj usposobljenega zdravnika. Nezaupanje v samodiagnostiko, zahtevno razločevanje melanoma od pigmentnih znamenj in dolge čakalne vrste za pregled pri dermatologu so najverjetnejši razlogi za vse bolj pogosto uporabo mobilnih aplikacij, ki nudijo diagnostiko melanoma in občasno tudi drugih oblik kožnega raka.

Nekatere oblike kožnega raka sodijo med najpogostejše oblike rakavih obolenj v svetu, kot tudi v Sloveniji. Naraščanje števila obolelih za kožnim rakom je vodilo v oblikovanje preventivnih javnozdravstvenih kampanj, ki vzpodbujajo ljudi k rednemu pregledovanju pigmentnih znamenj. Med orodij teh akcij so v zadnjih letih tudi mobilne aplikacije, ki so na voljo za vse vrste pametnih telefonov, so cenovno dostopne ali celo brezplačne. Aplikacije ponujajo postopek samodiagnostike, ki poteka v dveh ali treh korakih: zajemanje slike določenega pigmentnega znamenja, računalniška analiza posnete slike in izračun verjetnosti, da je znamenje nevarno in prenos slike preko spleta za dodatno diagnostiko, ki jo opravi strokovnjak. Tudi odčitavanje slik na daljavo pogostokrat ponujajo kot hitro, cenovno ugodno storitev.

Nepotrjena zanesljivost

Pri zasnovi mobilnih aplikacij pogosto ne sodelujejo zdravniki, zato zanesljivost diagnostike mnogokrat vprašljiva. Kljub dovršenim tehnoloških rešitvam,

Zaenkrat nobena od aplikacij ni pridobila certifikata medicinskega pripomočka s strani Agencije za varnost zdravil (FDA).

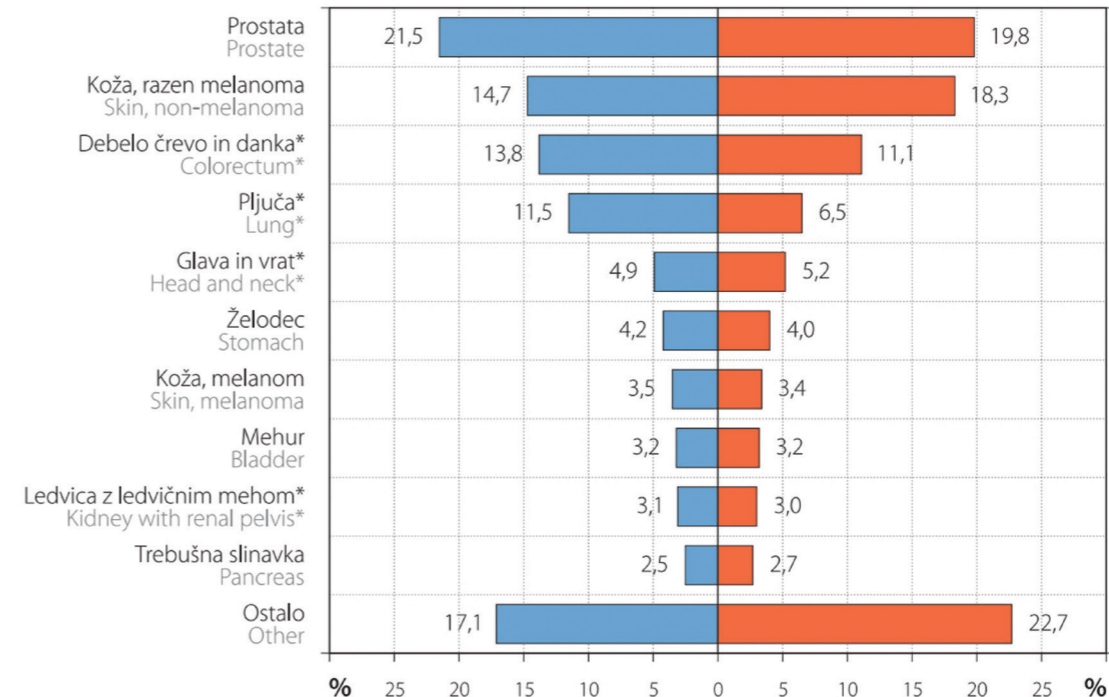
ki v določeni meri omogočajo boljšo samodiagnostiko kožnega raka, zaenkrat nobena od aplikacij ni pridobila certifikata medicinskega pripomočka. Agencija za varnost zdravil (FDA) ga podeljuje napravam, ki imajo zanesljivost, potrjeno s študijami. Nezaupanje v samodiagnostiko z mobilnimi aplikacijami je posledica dejstva, da z mobilnim telefonom posameznik posname zgolj njemu suspektna znamenja. Prav zato obstaja veliko tveganje, da se kožni rak razvije prav iz nepregledanega kožnega znamenja.

Nevarnost spregledanja

Izolirano fotografiranje pigmentnega znamenja, omejena ločljivost in format slike zagotovo ne

MOŠKI / MALES

ŽENSKÉ / FEMALES

Najpogostejše lokacije raka in njihov odstotni delež po spolu, Slovenija 2011.

omogoča diagnostike zgodnjih oblik kožnega raka. Študija, objavljena v ameriški reviji JAMA Dermatology, navaja zgovern podatek, po katerem je z računalniška analizo 88 % pigmentnih znamenj ocenjenih z zmernim tveganjem za razvoj melanoma in priporočilom, da se analizirano znamenje v nadalje zgolj opazuje. Glede na podatek, da imajo aplikacije razpon zanesljivosti od 7-98 % je tako zamujeno zgodnje prepoznavanje melanoma pri nezamisljivo velikem številu ljudi.

Zaupajte dermatologu

Odkrivanje zgodnjih oblik melanoma je pogosto odvisno od dermatoskopije. Dermatologu omogoča pregled in primerjavo znamenj in prepoznavanje posebnih struktur v znamenju, ki so specifična zgolj za melanom. Diagnostika kožnega raka na daljavo pa onemogoča

ocenitev splošnega tveganja za razvoj kožnega raka. Dermatolog lahko s pomočjo osebnih podatkov (melanom v družini, že odkrit kožni rak, uživanje imunopresivnih zdravil...) in pregledom kože oceni tveganje za razvoj kožnega raka pri posamezniku. Osebam z velikim tveganjem za razvoj kožnega raka priporoči dodatne preventivne ukrepe, ki pripomorejo k zmanjšanju tveganja za pojav in zgodnji diagnostiki kožnega raka.

Skrb za zdravje Slovencev

Splošna zahtevnost diagnostike kožnega raka zlasti melanoma, veliko tveganje za napačno postavitev diagnoze na daljavo, se izkazuje tudi v dejstvu, da ta način diagnostike dermatologi ponujajo redko. Nekatere evropske države, kot sta Avstrija in Velika Britanija, so že postavile zakonske omejitve uporabe digitalnih orodij za diagnostiko na daljavo.

V Združenju slovenskih dermatologov se zavedamo, da nove tehnologije lahko izrazito pripomorejo pri razvoju sodobnih načinov diagnostike kožnega raka. Mobilne aplikacije in diagnostika na daljavo zahteva oblikovanje strokovnih kriterijev, ki bodo zagotavljali kvalitetne in varne storitve. Združenje slovenskih dermatologov je v lanskem letu pozvalo Ministrstvo za zdravje za oblikovanje smernic za varno uporabo mobilnih aplikacij v medicini.

Viri:

1. Brewer AC, Eendly DC, Henley J, Amir M, Sampson BP, Moeau JF, Dellavalle RP. Mobile Applications in dermatology. JAMA 2013;149(11):1300-1304.
2. Robson Y, Blackford S, Roberts D. Caution in melanoma risk analysis with smartphone application technology. British Journal of dermatology 2012;167(3):703-704.
3. Kunde L, Mc Meniman E, Parker M. Clinical photography in dermatology: Ethical and medico-legal considerations in the age of digital and smart phone technology. Australian journal of dermatology 2013;54:192-197.